اخبار بورس

واریز سود ۷.۵ میلیون سهامدار خرد سهام عدالت

مدیر سیستم‌های تسویه و پرداخت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی گفت: حدود ۱۳۰ شرکت بورسی و فرابورسی سود سالانه خود را از طریق سامانه جامع اطلاعات مشترپان (سجام) در سال جاری واریز کردند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از بازار سرمایه، حسین قشمی گفت: در حال حاضر حدود ۱۳۰ شرکت بورسی و فرابورسی سود سالانه خود را از طریق سامانه جامع اطلاعات مشترپان، (سجام) در سال جاری واریز کردند. مدیر سیستم‌های تسویه و پرداخت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی افزود: در حالی که سال‌های قبل ۱۰ تا ۱۵ درصد سهامداران خرد به سود سالانه سهام دسترسی پیدا می‌کردند، امسال با سامانه سجام ۹۵ درصد سهامداران خرد سود سالانه خود را گرفتند.

ارسال ۴۰۰ پرونده تخلف دستکاری در بازار سرمایه به قوه قضاییه

جلسات مشترک بورس با قوه قضاییه آغاز شده و بر اساس صورتجلسات آن، بورس بالغ بر ۴۰۰ پرونده تخلف دستکاری در بازار سرمایه را ارسال کرده که احتمال افزایش شکایت‌ها به ۲۰۰۰ پرونده هم وجود دارد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، جلسات مشترک بورس با قوه‌قضاییه آغاز شده و بر اساس صورتجلسات آن، بورس بالغ بر ۴۰۰ پرونده تخلف دستکاری در بازار سرمایه را ارسال کرده که احتمال افزایش شکایت‌ها به ۲۰۰۰ پرونده هم وجود دارد. بر این اساس در نامه‌ای که معاونت حقوقی دادگستری تهران به رئیس کل دادگستری تهران در خصوص جلسه برگزار شده با معاونت حقوقی بورس ارسال کرده، اعلام شده که بیش از ۲۰۰ پرونده کیفری در محاکم دادگستری استان تهران از طرف سازمان بورس با موضوع فعالیت بدون اخذ مجوز و دستکاری در بازار سرمایه از طریق اغوای اشخاص با ایجاد کانال تلگرام به ثبت رسیده است.
همچنین در این نامه از آماده شدن بیش از ۲۰۰ پرونده دیگر جهت طرح شکایت و ثبت در محاکم با عنوان مذکور نیز خبر داده شده و البته احتمال داده شده است که افزایش شکایات تا ۲۰۰۰ پرونده هم صورت گیرد.

اخبار کوتاه

مدیر کل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه خبر داد:

افتتاح واحدهای مسکن ملی از فروردین ۱۴۰۰

مدیر کل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی، پیشرفت کلی پروژه‌های مسکن ملی را حدود ۲۵ درصد اعلام کرد و گفت: واحدهای مسکن ملی از فروردین ۱۴۰۰ ماهانه ۲۰ هزار واحد افتتاح می‌شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، «پروانه اصلاتی» در خصوص میزان پیشرفت فیزیکی و افتتاح‌های طرح اقدام ملی مسکن، افزود: علاوه بر افتتاح‌های طرح اقدام ملی مسکن که در آبان ماه انجام شد، با دستور رئیس‌جمهوری مقرر شده است از فروردین ۱۴۰۰، ماهانه ۲۰ هزار واحد مسکن ملی تا پایان شهریور ماه افتتاح شوند.
وی با یادآوری این مطلب که اجرای طرح اقدام ملی مسکن توسط دو کارگزار؛ بنیاد مسکن و ستاد اجرایی فرمان امام (ره) و دو متولی مستقیم؛ شرکت عمران شهرهای جدید و ادارات کل راه و شهرسازی انجام می‌شود، گفت: هم‌اکنون علاوه بر افتتاح‌های آبان‌ماه طرح اقدام ملی مسکن، ۹ هزار واحد آماده است که به فرمان رئیس جمهوری، فروردین ۱۴۰۰ با تکمیل واحدهای دیگر به تعداد ۲۰ هزار واحد افتتاح خواهد شد.
طرح اقدام ملی مسکن در شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، در شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت توسط ستاد اجرایی فرمان امام (ره)، در شهرهای جدید توسط شرکت عمران شهرهای جدید و در بافت فرسوده با مشارکت مردم و با نظارت شرکت بازآفرینی شهری ایران اجرایی و عملیاتی خواهد شد.
ستاد اجرایی فرمان امام (ره) در تمامی مناطق شهری در اجرای برخی از پروژه‌های اجرایی این طرح، مشارکت دارد.

رئیس اتحادیه املاک:

در بازار مسکن خبری از گرانی نیست

رئیس اتحادیه مشاوران املاک گفت: بعضی سازندگان ایرانی که حاضر نشدند وارد پروژه مسکن ملی شوند و شرکتهای ترکیه‌ای با قیمتهای ارزانتر جای آنها را گرفتند، بازار مسکن را متلهب جلوه می دهند، مراکز آماری هم مرتبا از رشد قیمتها گزارش می دهند ولی ما از کف بازار اعلام می کنیم که قیمتها کاهش یافته و در استعدادها نیز بازار آرام است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، مصطفی قلی خسروی اظهار کرد: مشاهدات ما و بسیاری از مردم از کف بازار مسکن نشان می دهد که نرخها از آبان ماه روند نزولی داشته و معاملات کساد شده است. ولی بانک مرکزی اعلام می کند که قیمتها در تهران طی بهمن ماه ۳.۷ درصد افزایش یافته است. خودشان هم خبر دادند که معاملات نسبت به پارسال ۷۰ درصد افت نشان می دهد. وقتی مسکن خریدار ندارد اعلام رشد قیمت به چه مفهوم است.
وی افزود: مرکز آمار و بانک مرکزی باید از ایجاد تنش در بازار مسکن بپرهیزند. رسانه ها بعضا با ارایه گزارشهای میدانی تلاش می کنند قیمتها پایین بیاید اما ظاهرا برخی افراد دلشان نمی خواهد مردم خانه دار شوند. بانکها تعداد قابل توجهی املاک خالی در اختیار دارند که طبیعی است از کاهش قیمتها خوشحال نباشند.
رئیس اتحادیه مشاوران املاک، برخی سازندگان را نیز عامل گرانی مسکن دانست و گفت: بعضی انبوه سازان، بخر و بفروشها و بساز و بفروشها که در بازار مسکن منفعت دارند تلاش می کنند به شکل مصنوعی، نرخها را افزایشی جلوه دهند به نظر من آمار بانک مرکزی و مرکز آمار باید راستی آزمایی شود و پلیس امنیت با عوامل رشد قیمت برخورد کند.

سخنگوی صنعت برق:

استفاده از برق خانگی برای استخراج رمز ارز مجاز نیست

سخنگوی صنعت برق گفت: ماینرهایی که در منازل اقدام به استفاده غیرمجاز از برق می‌کنند کاری خلاف کرده و با آنان برخورد خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، «مصطفی رجبی‌مشهدی» افزود: استفاده از برق خانگی برای استخراج رمز ارز علاوه بر آنکه کاری خلاف است، برای ساکنان خانه‌ها و همسایگان خطر آفرین خواهد بود.
وی ادامه‌داد: استفاده از برق خانگی برای استخراج رمز ارز به دلیل مصرف بیش از حد مجاز، امکان آتش گرفتن سیم‌کشی خانه‌ها را افزایش می‌دهد که این امر ضمن افزایش احتمال آتش‌سوزی در خانه، به وسایل برقی دیگر آسیب جدی وارد می‌کند.
سخنگوی صنعت برق بیان داشت: علاوه بر این، به دلیل فشار بیش از حدی که به شبکه برق ساختمان وارد می‌شود، امکان بروز خسارت به وسایل برقی همسایگان بیشتر است.
وی گفت: استفاده از برق خانگی برای استخراج رمز ارز به شبکه برق نیز خسارت وارد می‌کند، زیرا باید فشار بیشتری را متحمل شود.
معاون برنامه ریزی اقتصادی شرکت توانیر گفت: شهروندان اگر در همسایگی خود از وجود افرادی که برای استخراج رمز ارز از برق خانگی استفاده می‌کنند آگاهی یافتند، این موضوع را گزارش دهند تا با متخلفان برخورد شود.
به گفته وی، استفاده‌کنندگان غیرمجاز برق برای استخراج رمز ارز ظرفیتی معادل ۹۰ مگاوات هستند.
رجبی مشهدی ادامه‌داد: تاکنون حدود ۳۰ مگاوات از این ظرفیت شناسایی شده که مصرفی معادل کل مصرف شهر رامسر است.
سخنگوی صنعت برق افزود: برق برای کسانی که به صورت قانونی و با کسب اجازه اقدام به استخراج رمز ارز کنند، تامین شده و مورد حمایت خواهند بود.
وی گفت: کسانی هم که به صورت غیرقانونی از شبکه برق استفاده کنند، شناسایی شده و به مراجع قضایی معرفی خواهند شد.
رجبی‌مشهدی خاطرنشان کرد: وزارت نیرو و شرکت توانیر با توسعه این کسب و کار جدید همانند سایر کسب و کارها اقدام به تعیین تعرفه برق برای آنها کرد تا فعالان به‌صورت قانونی و بدون نگرانی از تامین برق به فعالیت اقدام دهند.
معاون برنامه ریزی اقتصادی شرکت توانیر افزود: رفتار صنعت برق با فعالان استخراج رمز ارز همانند سایر فعالیت‌ها است و فقط در صورتی با آنان برخورد می‌شود که به صورت غیرمجاز بخواهند از برق سوء استفاده کنند.
به گفته وی، برخورد با استفاده‌کنندگان غیرمجاز از برق فقط محدود به استخراج‌کنندگان ارز مجازی نیست و براساس مصوبه‌های دولت و قانون، همه انشعاب‌های غیرمجاز جمع آوری شده و یا هر نوع استفاده غیرمجاز از برق به‌جد برخورد می‌شود.

رئیس کل بانک مرکزی:

دولت کره اراده مستقلی برای حل مشکل منابع ارزی ایران ندارد

رئیس کل بانک مرکزی در واکنش به اظهارات مقامات آمریکایی مبنی بر آزاد نکردن دارایی‌های ایران در کره گفت: از اول هم مشخص بود دولت کره اراده مستقلی برای حل مشکل منابع ارزی ایران ندارد.

به گزارش پیام آشنا، عبدالناصر همتی در یادداشتی در واکنش به اظهارات بلینکن، وزیر خارجه آمریکا مبنی بر آزاد نکردن منابع ایران، به بیان توضیحاتی پرداخت و گفت: امروز در خبرها آمده بود که وزیر خارجه آمریکا گفته است تا ایران به توافق هسته‌ای بازنگردد، منابع ایران در کره را آزاد نمی‌کنیم
در این خصوص چند نکته قابل ذکر است:
از اول هم مشخص بود دولت کره اراده مستقلی برای حل مشکل منابع ارزی ایران ندارد. درخواست مذاکره از طرف سفیر کره و توافق برای پرداخت منابع ایران هم توسط خود کره‌ای‌ها انجام شد و من در جلسه، از اینکه اجازه لازم را از آمریکایی‌ها گرفتن یا نه ازایشان سوال کردم.
بانک مرکزی، برنامه خود را برای تأمین نیازهای ارزی کشور، بدون توجه به منابع مسدود شده خود در کره جنوبی و سایر کشورها تنظیم کرده است؛ لذا تأمین ارز کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات پزشکی توسط منابع در جریان بانک مرکزی و تأمین ارز سایر کالاهای ضروری و نیز مواد اولیه واحدهای تولیدی از طریق منابع صادرات غیر نفتی در سامانه نیما و نیز واردات در مقابل صادرات به صورت روان در جریان است.
از اول سال تاکنون، بانک مرکزی ۱۰ میلیارد دلار ارز ترجیحی برای کالاهای اساسی، نهاده‌های کشاورزی و دارو و تجهیزات پزشکی تأمین کرده است و ۲۴ میلیارد دلار ارز صادرات (غیر نفت خام) نیز از روش‌های مختلف در خدمت واردات کشور قرار گرفته است.
از اول بهمن ماه تا کنون ۳/۳ میلیارد دلار صرفا در سامانه نیما تأمین ارز شده است و این علاوه بر تأمین ارز خود بانک مرکزی و رقم قابل توجه واردات در مقابل صادرات در این مدت بوده است. فقط در روز گذشته عرضه در نیما ۶ برابر معاملات بود. میانگین نرخ معاملات دیروز نیز ۲۲۵۰۰ تومان برای هر دلار بود.

با تصویب ستاد تنظیم بازار؛

صادرات سیب و پرتقال تا اطلاع ثانوی محدود شد

ستاد تنظیم بازار در جلسه فوق العاده پنجشنبه با واردات میوه و سایر کالاهای اساسی از طریق تجار، تعاونی ها و بازارچه های مرزی برای عرضه در شبکه توزیع موافقت به عمل آورد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از وزارت صنعت، معدن و تجارت، بر اساس تصمیم ستاد تنظیم بازار با واردات کالاهای اساسی و میوه از طریق تجار، تعاونی‌ها و بازارچه‌های مرزی با محوریت استانداران مرزی جهت فراوانی توزیع در شبکه توزیع کشور موافقت شد. ستاد تنظیم بازار همچنین مصوب کرد که تا اطلاع ثانوی و تا متعادل شدن قیمت فروش میوه و همچنین فراوانی کالا در شبکه‌های توزیع، صادرات سیب و پرتقال محدود گردد. همچنین این ستاد تاکید کرد که توزیع ذخایر میوه شب عید بدون هیچ گونه محدودیتی در کل کشور آغاز گردد.
بر اساس آخرین تصمیمات ستاد تنظیم بازار، تمامی دارندگان ذخیره میوه می‌توانند با هماهنگی لازم نسبت به توزیع کالای خود در غرفه‌های رایگانی که از طریق میادین میوه و تره بار در اختیار آنها قرار خواهد گرفت، اقدام‌نمایند.
این تصمیمات در جلسه فوق‌العاده پنج‌شنبه ۲۱ اسفندماه، در راستای تنظیم هرچه بهتر بازار شب عید برای تأمین به موقع اقلام و مایحتاج عمومی مردم در ایام پایانی سال اتخاذ و ابلاغ شده است.

دلال روغن جامد را ۳ برابر گرانتر می‌فروشد

رئیس اتحادیه دارندگان قنادی، شیرینی فروش گفت: اغلب کارخانه ها روغن را به طور مستقیم به واحدهای صنفی تحویل نمی دهند و واحد مجبور به خرید از دلال آن هم به ۳ برابر نرخ دولتی هستند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، علی بهرمند گفت: شیرینی‌های پرمصرف نرخ مصوب دارد بنابراین قیمت شیرینی در ایام پایانی سال تغییر نخواهد کرد و افزایشی نخواهد داشت و قیمت انواع شیرینی همان قیمت‌های قبلی خواهد بود. بر این اساس قیمت هر کیلوگرم شیرینی بزدی درجه یک ۳۸ هزار تومان، هر کیلوگرم شیرینی زبان درجه یک ۵۰ هزار تومان، هر کیلوگرم شیرینی پاپیونی و دانمارکی درجه یک نیز ۵۰ هزار و قیمت هر کیلو گرم شیرینی تر درجه یک ۶۰ هزار تومان است. قیمت درجه دو هر کیلوگرم از انواع شیرینی‌ها ذکر شده نیز ۱۰ هزار تومان کمتر از قیمت‌های مذکور خواهد بود. رئیس اتحادیه دارندگان قنادی، شیرینی فروش و کافه قنادی ادامه داد: برای ایام پایان سال نیز جشنواره فروش نوروزی با تخفیف ۱۵ درصدی در نظر گرفته‌ایم که واحدهای داوطلب پوسترهای متحدالشکلی را روی مغازه خود نصب کردهاند. وی در خصوص نحوه تأمین مواد اولیه نیز گفت: در ایام پایان سال، واحدها به مواد اولیه زیادی نیاز دارند اما متأسفانه اغلب کارخانه‌ها روغن را به طور مستقیم به واحدهای صنفی تحویل نمی‌دهند و به واسطه‌ها می‌دهند و واحدهای صنفی نیز مجبورند روغن را از واسطه‌ها و دلالان خریداری کنند. البته در مواردی واحدهای صنفی می‌توانند به‌طور مستقیم روغن مورد نیاز خود را از کارخانجات روغن خریداری کنند اما در اغلب موارد، باید این کالاها را از واسطه‌ها و دلال‌ها خریداری کنند.
بهرمند افزود: قیمت یک حلب روغن جامد ۱۶ کیلوگرمی تحویل از کارخانه ۱۶۵ هزار تومان است اما واحدهای صنفی همین روغن را از دلال‌ها و واسطه‌ها با قیمتی ۳ برابر بیشتر و بیش از ۴۰۰ هزار تومان خریداری می‌کنند و می‌افزاید: البته تا یک ماه پیش ۵۰۰ تن روغن جامد جهت توزیع به واحدهای قنادی تحویل داد، اما این حجم پاسخگوی نیاز واحدها نیست.
رئیس اتحادیه قنادی، شیرینی فروش و دارندگان کافه قنادی گفت: همه می‌دانند که در بخش مواد اولیه قنادی دلالی وجود دارد و واحد تولیدی در اغلب موارد مجبور به خرید روغن از بازار آزاد می‌شود؛ وزارت صمت هم از این موضوع اطلاع دارد اقدام مؤثری انجام نمی‌دهد.
وی تصریح کرد: از یک طرف مواد اولیه را سه برابر نرخ مصوب خریداری می‌کنیم و از طرف دیگر باید شیرینی را با نرخ مصوب بفروشیم. بهرمند گفت: وزارت صمت باید تدبیری کند تا روغن مورد نیاز صنوف مختلف منطبق با مصرف سنوات قبل در اختیارشان قرار بگیرد تا صنوف ناچار به خرید از دلالان نشوند.

در همایش هفته منابع طبیعی مطرح شد:

استفاده از پهپاد برای برخورد با زمین‌خواری و کوه‌خواری

رئیس سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور گفت: در بیش از ۲۱ نقطه بحرانی از لحاظ تصرف نصب دوربین داشتیم که بیشتر این نقاط بحرانی در استان‌های اردبیل، قزوین و گیلان هستند و علاوه بر آن از خدمات پهپادی برای رصد اراضی استفاده می‌شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، مسعود منصور روز چهارشنبه در ششمین روز از هفته منابع طبیعی با حضور در همایش هفته منابع طبیعی در سالن امام خمینی (ره) پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران برگزار شد اظهار کرد: در عرصه های منابع طبیعی هر نوع اقدام در حوزه های توسعه احیا و بهره برداری مستلزم ارائه طرح است و باید مجری ذیصلاح داشته باشد.
وی با بیان اینکه بیشترین مجریان جوامع بهره بردار، تشکل ها و تعاونی ها به عنوان سرمایه گذاران هستند، اظهار کرد: در حوزه گیاهان دارویی بستر لازم برای سرمایه گذاری فراهم است به طوری که این اقدامات علاوه بر حفظ آب و خاک سازگار با مسائل زیست محیطی و منابع طبیعی است.
وی اجرای این طرح را در معیشت مردم به خصوص در حوزه های آبخیز بسیار نقش آفرین دانست و گفت: در حوزه زراعت چوب فرصت مناسبی ایجاد شده که علاوه بر اینکه نیاز کشور از این طریق تامین می شود اشتغال خوبی را نیز برای افراد متخصص در منابع طبیعی و تشکل ها ایجاد می کند.
معاون وزیر جهاد کشاورزی افزود: زراعت چوب صنعت سبزی است که بخشی از نیازهای کشور به مواد مورد نیاز صنعت را تامین می کند ضمن اینکه در تلطیف هوا و پوشش گیاهی نقش زیادی دارد.
وی به زراعت چوب در دو دهه اخیر اشاره کرد و بیان کرد: این زراعت با گونه های صنوبر در شمال کشور و اکالیپتوس در استان های دیگر انجام شده بود که در زمان مناسب خود برداشت نشده بود ولی در سال ۹۹ برداشت چوب در استان گیلان به میزان بیش از ۱۸۰ هزار متر مکعب انجام شد.
وی گفت: در مجموع از زراعت چوب و سایر شکل های استحصال چوب بیش از یک میلیون مترمکعب استحصال چوب انجام شده است که وقتی بخشی از نیاز صنایع چوب و کاغذ سلولزی را تامین کرد به صورت غیرمستقیم در پیشگیری از قاچاق چوب می توانست موثر باشد.
وی به اجرای طرح های تلفیقی در حوزه آبخیزداری اشاره کرد و بیان کرد یکی از این طرح ها جنگل کاری اقتصادی است که با مشارکت مردم اجرا می شود به طوری که در این طرح گونه های مثمری همچون بادام، زیتون و گردو کشت می شوند.
وی میزان جنگل کاری اقتصادی کشور را در ۱۱ ماهه سال جاری بیش از ۱۰ هزار هکتار عنوان کرد و افزود: همچنین نزدیک به ۱۰۰ هزار هکتار کشت گیاهان دارویی در عرصه های ملی انجام شده و در مقابله با گسترش بیابان نیز ۳۵ هزار هکتار جنگل دست کاشت بیابانی اجرا شده است.
معاون وزیر جهاد کشاورزی در ادامه به زمین خواری و کوه خواری ها اشاره کرد و گفت: نقش ما به جای نقش حفاظتی نقش نظارتی است و بایستی عرصه ها را برخوردار از طرح و مجری کنیم تا حفاظت شوند.
وی افزود: برای جلوگیری از جرم بایستی حفاظت فیزیکی را تقویت کنیم که به همین منظور پنج هزار نیروی حفاظتی در بلوک های حفاظت خاص خودشان سازماندهی شده اند و بیش از یک هزار و ۲۰۰ دستگاه خودرو با نصب جی.پی.اس به صورت کامل در محل ماموریت تحت رصد هستند ضمن اینکه سامانه ۱۳۹ علاوه بر سامانه ۱۵۰۴ که استانی است آماده پاسخگویی به شکایات و ثبت اطلاعات مردمی در حوزه منابع طبیعی است.
منصور ادامه داد: همچنین در بیش از ۲۱ نقطه بحرانی از لحاظ تصرف نصب دوربین داشتیم که بیشتر این نقاط بحرانی در استان‌های اردبیل، قزوین و گیلان هستند و علاوه بر آن از خدمات پهپادی برای رصد اراضی استفاده می‌شود.
وی راه اندازی ۲۱ پاسگاه جدید حفاظت از دیگر اقدامات این حوزه برشمرد و گفت: پاسگاه های قبلی نیز تجهیز شده اند.
وی به تصویب آیین نامه حمایت قضایی از محیط بانان و جنگلبانان اشاره کرد و تصریح کرد: در اجرای این آیین نامه هم مردمی که به صورت داوطلبانه به ما در اطفای حریق کمک می کنند و هم همکاران اگر در انجام وظایف آسیب ببینند مورد حمایت قضایی قرار می گیرند.
رئیس سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور اضافه کرد: در ماده ۱۵ ماده قانون حفاظت از اراضی ملی در سال ۴۶ عوارضی که برای قطع درختان بود به روز رسانی نشده بود و امسال این آیین نامه اصلاح شد که امیدواریم در حفاظت از منابع طبیعی موثر باشد.
منصور در ادامه به اقدامات انجام شده در کشف جرم اشاره کرد و گفت: در حوزه قاچاق چوب در تعداد کشفیات ۳۰ درصد افزایش ولی در حجم کشفیات ۲۴ درصد کاهش داشتیم که نشان از تقویت اقدامات حفاظتی داشته است.
وی افزود: همچنین در حوزه اجرای احکام عقب افتادگی داشتیم که امسال ۱۵۰ هزار هکتار را اجرای حکم کردیم و به منابع طبیعی برگردانیم که متوسط به دو سه سال اخیر بیش از ۹ برابر توانستیم اجرای حکم کنیم و عرصه را به منابع طبیعی برگردانیم.

یادداشت

بودجه‌عمرانی چراغی که باید روشن بماند

یکی از مبانی رشد و پیشرفت کشور که به شکل مستقیم با سیاستگذاری مالی دولت در ارتباط است، بودجه اختصاص یافته به بخش عمرانی است که در ادبیات بودجه‌ریزی از آن به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای یاد می‌شود. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای مهم‌ترین مجرای حضور بخش دولتی در فرایند عمران و سرمایه‌گذاری در زیرساخت کشور به حساب می‌آید و می‌تواند نقش مهمی در رشد و توسعه کشور و تحقق رونق تولید به همراه داشته‌باشد. بودجه طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۰ برابر با ۱۰۴ هزار میلیارد تومان است که نسبت به سال پیش با رشدی ۱۸ درصدی مواجه بوده است. این در حالیست که سهم بودجه عمرانی از کل بودجه عمرانی کشور فقط به ۱۲ درصد می‌رسد که نمایانگر کاهش ۴ درصدی در این بخش است؛ در کنار این کم توجهی، عدم تحقق کل بودجه اختصاص یافته به این حوزه، تعدیل بدهی‌های گذشته و پرداخت دیون از طریق اوراق بر مشکلات این حوزه افزوده است.

روند کاهشی سهم بودجه‌ی عمرانی از کل مصارف بودجه عمومی

طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای از جمله مواردی‌است که موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور بخصوص در حوزه زیرساخت می‌شود و علاوه بر رونق تولید داخلی، در ایجاد اشتغال برای اقشار مختلف اجتماعی سهم بسزایی ایفا می‌کند. سهم این بخش در لایحه بودجه ۱۴۰۰، ۱۰۴ هزار میلیارد تومان است که نسبت به سال‌های گذشته با افت محسوسی روبرو بوده است (نمودار شماره ۱).
این روند نزولی نمایانگر این نکته است که به تدریج سهم عمده‌ای از بودجه عمومی کشور صرف امور هزینه‌ای و به اصطلاح جاری (پرداخت حقوق، دستمزد و بازپرداخت دیون و...) شده و سهم اعتبارات عمرانی کاهش یافته است. این نکته زمانی خود را نشان می‌دهد که هزینه‌های عمرانی به مثابه سرمایه گذاری برای دولت محسوب می‌شود و بازدهی و اثر خود را در سال‌های آینده نشان می‌دهند، فلذا باید منتظر کمبود در امور زیرساختی کشور و منافع اجتماعی حاصل از آنها در آینده نه‌چندان دور باشیم.

عدم تحقق کامل در مرحله تخصیص

تجربه چندین سال گذشته‌ی بودجه عمومی کشور نشان می‌دهد هیچگاه بودجه‌ی بخش عمرانی به طور کامل محقق نشده است و هرگز از یک عدد وری کاغذ فراتر نرفته است. طبق جدول ۲، میانگین تحقق بودجه طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در ۱۰ سال اخیر برابر با ۶۲.۱ درصد بوده است؛ از این‌رو چندان نمی‌توان به تحقق کامل آن در سال ۱۴۰۰ خوش‌بین بود. مصارف عمرانی همواره گزینه‌ی اول دولتمردان برای کاهش تخصیص و صرفه‌جویی در مواجهه با کسری‌های درآمدی بوده است.

پرداخت دیون از طریق اوراق

نگرانی دیگر در این حوزه مربوط به عدم تسویه با پیمانکاران طرح‌های عمرانی به نسوی مرسوم است. در سال‌های اخیر همانطور که اوراق مالی اسلامی نقش پر رنگی در تأمین کسری بودجه ایفا کرده است، بودجه عمرانی نیز از این قاعده بی‌نصیب نمانده و بخش زیادی از مطالبات پیمانکاران از طریق اوراق خزانه اسلامی پرداخت و تسویه می‌شود. این بدان معناست که حتی اگر تخصیصی هم در کار باشد، عمدتا از طریق اوراق صورت می‌گیرد و پیمانکار برای پرداخت حقوق و سایر تعهدات خود مجبور به پذیرش آن می‌شود و این یعنی تضعیف بنیه پیمانکار و تولید.
در شرایط مطلوب، منابع این حوزه از طریق واگذاری دارایی سرمایه‌ای تأمین می‌شود اما بدلیل سرریز هزینه‌های جاری و برای جبران کسری ایجاد شده، اوراق منتشر می‌شود.
علاوه بر نگرانی‌های فوق باید به مشکلات دیگری هم اشاره داشت؛ بخش بزرگی از پرداخت‌های دولت در طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای صرف تعدیل بدهی‌های گذشته می‌شود و عملاً توسعه‌ی جدیدی به همراه ندارد. از سویی یکی از هزینه‌های مهم طرح‌های عمرانی، سایر دارایی‌های تولیدنشده است؛ یعنی پرداخت حقوق به کارکنان طرح‌های عمرانی که خود همین هزینه نیز ماهیت جاری دارد (در حدود ۹ هزار میلیارد تومان). مشکل دیگر بر سر راه توسعه‌ی طرح‌های عمرانی، تورم است. این بیماری مزمن اقتصاد کشور موجب شده است برآوردهای اولیه برای اجرای طرح‌های عمرانی هرسال نیاز به بازنگری داشته باشد که در نهایت منجر به افزایش هزینه‌ها و طولانی شدن زمان اتمام پروژه می‌شود.

راهکار چیست؟

دولت به عنوان متولی بخش عمومی کشور باید به حوزه عمران و آبادانی توجه ویژه‌ای داشته باشد و انتظار می‌رود بخش قابل ملاحظه‌ای از بودجه عمومی را به این بخش اختصاص دهد چرا که اثر مستقیمی بر رونق تولید داخلی، افزایش نرخ اشتغال و توسعه زیرساخت‌ها خواهد داشت. برای برون رفت از شرایط رکود فعلی در کوتاه مدت باید به سمت اولویت بندی پروژه‌های نیمه تمام برویم. تکمیل پروژه‌هایی با میزان پیشرفت ۷۰ یا ۸۰ درصدی (بسته به توان مالی دولت) باید در دستور کار قرار بگیرد و بخش عمده‌ای از بودجه به این بخش هدایت شود.
مورد دیگر، امکان‌سنجی و نیاز سنجی پروژه‌های توسعه‌ای جدید است. پروژه‌هایی با درجه اهمیت بالاتر در رأس اولویت‌های دولت قرار بگیرد و از تعریف پروژه‌هایی که امکان دارد در دولت بعدی از دستور کار خارج شود، پرهیز گردد.
مورد سوم، استفاده از مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی یا PPP در طرح‌های عمرانی است. در قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی دولت طرح‌مدنظر خود را تعریف می‌کند و بخش خصوصی با تجهیز منابع، به اجرای طرح مذکور می‌پردازد و خدمات حاصل از اجرای طرح را به حاکمیت یا مستقیما به مردم می‌فروشد؛ به طور مثال در عوارض آزادراه‌ها و با احداث فاضلاب و راه‌آهن و ....
سه مزیت اصلی اینگونه قراردادها عبارتند از: ۱- دولت طرح‌های توسعه‌ای بیشتری می‌تواند تعریف کند. ۲- کارایی و بهره‌وری بیشتری در انجام پروژه‌ها صورت می‌گیرد. ۳- دیگر شاهد اثرات تورمی انتشار اوراق برای تأمین منابع پروژه‌های عمرانی نخواهیم بود.
با همه‌ی این تفاسیر، راهکار بلند مدت و اصلی، اصلاحات ساختاری در بودجه است. این اصلاحات باید در دو محور اصلی پیگیری شود: ۱- بازنگری در مصارف بالا و کاهش هزینه‌های اضافی ۲- تعریف منابع پایدار و جدایی درآمدهای بودجه از نفت. اینگونه می‌توان امیدوار بود که وضع نابسامان کنونی طرح‌های عمرانی بهبود یابد و در بلندمدت به شکوفایی و رونق تولید بینجامد.
بودجه عمومی کشور از آن جهت دارای اهمیت فراوانی است که جهت گیری کلی بخش عمومی کشور در حوزه اقتصاد و اولویت‌های آن را مشخص می‌کند. سهم ناچیز طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در بودجه عمومی کشور که در مرحله تخصیص هم با اما و اگرهای فراوانی همراه است، نشان از این دارد که بودجه عمرانی جزاولویت‌های دولت نیست و با این روند باید منتظر رشد و توسعه چندانی در این زمینه باشیم.

امیرحسین جافه‌محمدی
پژوهشگر دفتر مطالعات راهبردی
رونق تولید دانشگاه امام صادق
Alborz.payam@gmail.com